

Nejsem strojvůdce a parní lokomotivu jsem nikdy neřídil. Parní stroje však obdivuji. Ostatně celé jedno století (to devatenácté) je nazýváno stoletím páry. Princip je, že voda ohřátá ohněm se mění v páru, s teplotou roste její objem a pára, hnána tlakem střídavě ze dvou stran do pístu píst pohání. Pára vykoná práci, klesne její teplota a jde znovu do kotle, aby se, ohřála, s novou silou se hnala do pístů a pracovala. Pokud se oběh zastaví a pára zůstane (neodpouští se) v kotli za stálého přísunu tepla, dochází k přetlaku a může dojít i k výbuchu – roztržení kotle.

Než se parní lokomotiva může dát do pohybu, je třeba kotel několik hodin roztápat (to se děje obvykle ve výtopnách). Regulace chodu parního stroje pak vyžaduje předvídatost a zkušenost. Není to jako u spalovacího motoru, kdy se otočením startéru motor rozběhne a prakticky ihned pracuje na plný výkon. Umění lokomotivní čety (strojvůdce s topičem) spočívá ve správném předstihu při kládání (nebo nepřikládání) pod kotel, aby se udržovala dostatečná teplota v topeništi, a současně v dobrém hospodaření s párou, její teplotou a tlakem. Je skutečné umění bez pomoci elektroniky a s poměrně malým množstvím regulačních prvků zvládat oheň, vodu-páru... dynamický jev tepla, tlaku, práce, rychlosti. Většina „mašinfirů“ nebyli žádní fyzici, ale praktici, kteří se vyučili u starých borců, nepřestávali se dál učit a získávali zkušenosti tvrdou prací.

Náš duchovní život by se dal také docela dobře přirovnat k lokomotivě. Abychom se (duchovně) hnuli z místa, musí být naše nitro (kotel) nažhaveno modlitbou na správnou teplotu, která

skutky (vodu) mění v hodnotu nadpřirozenou (páru) a dává jim sílu (tlak) pozvedat k Hospodinu. Tak se dáváme do pohybu směrem k Bohu. Modlitba je naše práce a Boží milost (uhlí). Skutky jsou voda, která nesmí v tendru chybět. Mají-li mít nadpřirozenou hodnotu, musí protéci topeništěm modlitby odevzdání, která změni jejich „skupenství“. Jako je rozdíl výhřevnosti uhlí, tak je rozdíl, jak spolupracuji s milostí Boží: modlím-li se sám, nebo s Církví, modlím-li se zbožně, svátostně...

A to nejlepší nakonec. Každý rozjezd lokomotivy je relativně pomalý. To však nevadí, důležité je, kolik toho utáhne. Lokomotiva nejede sama, ale táhne za sebou vagóny – to jsou tví kamarádi. Máš zodpovědnost! Abys dojel na čas, není nejdůležitější maxi-

mální rychlost, ale abys nezastavoval (těžký hřích, to je červená – stůj!) a jel stále.

Takže: Stálý přísun modliteb a svátostí spojený s prací ti dá sílu a vytrvalost na cestě. A modli se, aby tvé koleje vedly správným směrem, abys svým lajdáctvím z přímého směru do nebe nepřehodil výhybku na slepou kolej.

OTEC MAREK MIŠKOVSKÝ

vznikaly po II. století, na svůj řeholní oděv využívaly co nejlevnější materiál. Svatý Norbert, který založil řád premonstrátů, použil přírodní vlněnou látku, která v té době byla snadno k dostání, a byla tedy i celkem levná. Stejným směrem se vydal i svatý František, zakladatel františkánů, který využil hrubou pytlou, jež měla hnědou barvu.

Řeholní řády, které vznikly po 16. století, již většinou nemají svůj typický hábit. Ty už často za svůj „hábit“ považují takové oděny, které nosí v místě a době jejich působení diecézní kněží. Například svatý Jan Bosco, zakladatel salesiánů, když se ho někdo zeptal, jaký bude jeho řádový hábit, odpověděl: „Vyhnuté rukávy.“

Nejenom barva, ale také složení hábitů nejsou vždy stejné. Velmi nepatrný detail na hábitu totiž může z františkána udělat kapucína nebo minoritu. A dokonce i každý klášter byl v průběhu staletí ovlivněn možnostmi, a tak se můžeš i u jednoho řádu setkat s malými odlišnostmi, např. ve střihu nebo počtu knoflíčků apod.

Zvláště u nových řeholních kongregací bys našel těch různých typů hábitů hodně. Je to často i problém pro nás, řeholníky, abychom poznali, kdo je z kterého řádu nebo kongregace. Ale rozhodně je to výzva a můžeš si udělat takovou „poznávačku“.

ŠTĚPÁN JIŘÍ NOVÁK

Foto: Bjorn, Emanuele Capoferri - Adobe stock

ŘEHOLNÍ HÁBITY

Proč nemají řeholníci a řeholnice stejný hábit a někteří mají černý, hnědý nebo bílý? Co ty barvy znamenají?

Antonín, 14 let

Ahoj Antoníne, řeholníci a řeholnice, kteří se rozhodli ještě důsledněji v kláštřích následovat Krista v jeho evangelijních radách (čistota, chudoba a poslušnost), oblékají hábit při obřadu, který se nazývá „obláčka“. Tam zazníávají slova z Písma: „Oblečte člověka nového podle vzoru Božího.“ Zakladatelé řeholních společenství přinášeli do církve vždy nějaký nový způsob zasvěceného života a cestu, jak následovat Krista. A chtěli to dát najevo i od-

lišným oděvem, který sám o sobě nevytvorí z člověka duchovní osobu. Jde pouze o vnější znamení, že patří do nějakého konkrétního společenství.

Barvy jednotlivých řeholních oděvů se rozlišují podle tradice jednotlivých řádů, ale i místa a doby jejich založení. Například benediktýni, kteří vznikli v 5. století, pro svůj hábit použili tradiční způsob odívání, který se v té době užíval. Černá barva byla odznakem kněžského stavu. Naopak řeholní řády, které

Ve stínu KLÁŠTERA

V malinké obci Nová Říše, kterou byste i na mapě těžko hledali, se skrývá ohromný klášter naplněný bílými bratry, více známými jako premonstráti.

Byl to tedy vliv řeholníků z Nové Říše?

Nejenom. Určitě to byl nějaký impuls, který se postupně rozvíjel, ale potom v dospívání a v dospělosti to bylo o dalších vzo-rech. Byl jsem na internátu, pak na vysoké škole, takže jsem doma byl jenom o víkendech, a vliv domácích kněží už nebyl tak znatelný jako předtím. Několikrát už jsem měl nakročeno pryč z této cesty, měl jsem v úmyslu úplně něco jiného, ale postupem času to původní rozhodnutí přicházelo a pomalu jsem se v něm utvrzoval.

Jak se vlastně pozná takové povolání?

Slovy to jde strašně těžko vyjádřit, ale řekl bych, že to musí člověk prostě cítit. Hlavně to v první řadě musí chtít cítit. A tady je úplně jedno,

jestli jde o manželství nebo kněžství, nebo jakoukoliv jinou dráhu. Musí především vůbec chtít rozlišit, kam ho Bůh opravdu volá. A nesmí se zaleknout toho, když je to náhodou něco jiného, než co si přeje.

Zde jsem měl možnost pro vás fotit fotoromán (najdete ho v tomto čísle) a mimo to i promluvit si s bratrem Štěpánem (Jiří Novák), který jako malý kluk vyrůstal u kláštera, ministvoval v něm a nakonec se stal i jeho členem.

Milý Štěpáne, jak se ti žilo ve stínu kláštera?

Když člověk vyrůstá u nějakého řeholního společenství, které ho zná, které mu nějakým způsobem pomáhá a které ho nějak oslovuje, tak je to velice znát. Při různých brigádách jsem poznával jak bratry, tak i ten klášter samotný, takže si myslím, že mě to v následném rozhodování určitě ovlivnilo. Samozřejmě jako každého malého kluka mě neminula ta představa práce policisty nebo popeláře, ale povolání ke kněžství jsem cítil už na základní škole.

A ty jsi zaslechl Boží hlas?

Asi nemám vyloženě nějaký přímý okamžik, kdy bych si mohl říct, že to byl Boží hlas, co na mně promluvil, ale spíš to byla určitá znamení. Třeba nabídky od různých lidí na chválu, účast ve společenstvích a nakonec i třeba práce na sekci pro mládež. Takže jsem vnímal každý tento krok jako určité znamení, potvrzování a vždy jsem se snažil dotazovat: Pane Bože, jsem tady správně? Je to to, co ty po mě chceš? Jdu tou správnou cestou? Neodbočil jsem moc? Asi největším impulsem bylo setkání s opatem Michaellem Pojezdým ze strahovského kláštera, když byl tady na návštěvě. Já jsem mu vyprávěl o svém životě, že sice uvažuji o vstupu do kláštera, ale teď že ještě studuji teologii a současně pracuji na Sekci pro mládež. A on se mě zeptal: „Človče, človče, není to únik?“ V tu chvíli jsem odpověděl, že není. Ale nakonec jsem nad tím přemýšlel a uvědomil jsem si, že skutečně postupně oddaluji to pořádné, definitivní rozhodnutí. Do roka už jsem přijal nové jméno a byl oblečen do bílého řeholního hábitu.

Jsi rád, že ses nakonec stal premonstrátem?

Určitě jsem rád.

Za rozhovor děkuje
Zbyněk Pavienský

900 let premonstrátského řádu

Premonstráti vznikli na území dnešní Francie v údolí Premontre. Od toho ten název. Založil je svatý Norbert, který byl původně kanovníkem. On chtěl najít takový způsob života, kde by spojil jak pastorační ve farnostech, tak i řeholní uzavřený život v klášteře na modlitbách. Tímto dvojím, smíšeným životem, latinsky „vita mixta“ se mu podařilo oslovit spoustu lidí a kláštery se začali rozšiřovat po Evropě, a nakonec po celém světě. Do dnešní doby si řád přinesl dva veliké úkoly: Jednak být v klášteře, modlit se, žít ve společenství bratří, případně sester, a současně fungovat ve farnostech. Proto některé premonstráty najdeme i na farách mimo kláštery.

Foto: Archiv Kanonie premonstrátů v Nové Říši